

Sveučilište u
Zagrebu

ODBOR ZA STATUTARNA PITANJA

Klasa: 011-05/25-01/03

Urbroj: 251-25-03/1-25-14

Zagreb, 15. prosinca 2025.

Sveučilište u Zagrebu
Rektor
prof. dr. sc. Stjepan Lakušić
- ovdje -

Predmet: Pritužbe studenata Sveučilišta u Zagrebu Pravnoga fakulteta
– očitovanje, dostavlja se

Poštovani gospodine rektore prof. dr. sc. Stjepane Lakušiću,

Odbor za statutarne pitanja Sveučilišta u Zagrebu (dalje: Odbor), na svojoj sjednici 9. prosinca 2025., meritorno je razmatrao materijale koji se odnose na pritužbe studenata Sveučilišta u Zagrebu Pravnoga fakulteta (dalje: Fakultet) u skladu s Vašom zamolbom od 8. listopada 2025. za davanjem savjetodavnoga mišljenja u toj pravnoj stvari.

U skladu s člankom 45. *Statuta Sveučilišta u Zagrebu*, Odbor djeluje u pravnim pitanjima kao savjetodavno tijelo rektora, rektorskih kolegija i Senata.

Na sjednici Odbora, kojoj je nazočilo devet od deset članova Odbora, Odbor je cjelovito razmotrio dokumentaciju koja je prethodno bila dostavljena svim njegovim članovima, a koja je uključivala pritužbe studenata Fakulteta te relevantne akte povezane s tim pritužbama (otprilike 70 stranica materijala pritužaba).

Odbor je prije dva mjeseca u ovoj pravnoj stvari imenovao izvjestitelja, koji je iscrpno proučio sve materijale, proveo analizu brojčanih podataka i utvrdio sve učinke *Odluke o roku za završetak integriranog, prijediplomskih i diplomskih studijskih programa Pravnog fakulteta u Zagrebu upisanih prije ak. god. 2022./2023.*

Radi dobivanja detaljnijeg uvida u predmetnu problematiku, sjednici Odbora su u jednom njezinu dijelu nazočili prodekanica za nastavu, mobilnost, studente i studijske programe Pravnoga fakulteta, predsjednica Studentskoga zbora Pravnoga fakulteta te studentska pravobraniteljica Sveučilišta u Zagrebu.

Posebno se naglašava da su Sveučilište u Zagrebu (dalje: Sveučilište) i Odbor s velikom pažnjom, povjerljivošću i krajnje restriktivno postupali s osobnim i osjetljivim podacima iznesenima u pritužbama studenata (otprilike 70 stranica materijala), da je pažljivo odvagnuo njihovo korištenje te da ih je u anonimiziranom obliku učinio dostupnima najužemu krugu osoba kojima su ti podatci prijeko potrebni, upozorivši pritom opetovano sve kojima su predmetni podatci bili dostupni na potrebu zakonitoga i povjerljivoga postupanja.

Odbor nakon temeljite rasprave jednoglasno iznosi sljedeće zaključke:

I. Donošenje Odluke

Proces koji je prethodio donošenju *Odluke o roku za završetak integriranog, prijediplomskih i diplomskih studijskih programa Pravnog fakulteta u Zagrebu upisanih prije ak. god.2022./2023.* (Klasa: 640-01123-2218, Urbroj, 251-55-23-12; dalje: Odluka) proveden je na Fakultetu **supstancijalno pogrešno**. Na to su Odboru pozornost snažno skrenuli pozvani predstavnici studenata i pružili sasvim drugačije motrište na apriornu tvrdnju da je Odluka u strogo formalnom smislu donesena na pravilan način.

Kako izvanredni studenti Sveučilišta u Zagrebu Pravnoga fakulteta zbog svojega specifičnoga pravnoga statusa nisu – niti objektivno mogu biti – zastupljeni u Fakultetskom vijeću, ali i u relevantnim studentskim i fakultetskim tijelima, čitav proces komunikacije i savjetovanja Uprave Fakulteta sa zainteresiranim osobama nije se proveo s izvanrednim studentima, koji pak u tome imaju pravni interes.

Premda su izvanredni studenti neposredni adresati Odluke i premda su oni zainteresirana strana te imaju neposredan pravni interes u toj odluci (jer pravni učinci te odluke njih izravno i temeljito pogađaju), Fakultet je proveo razgovore i ostvarivao komunikaciju prije donošenja Odluke s kategorijama studenata na koje se ta Odluka uopće ne odnosi, čime je obezvrijeđen cilj i smisao, ali zapravo i čitava teleologija propisa koji u Republici Hrvatskoj uređuju savjetovanje sa zainteresiranom javnošću, a što je Fakultet morao znati. Sugovornici Fakulteta u procesu donošenja Odluke bile su kategorije studenata kojih se ta odluka ne tiče, odnosno oni studenti na koje Odluka ne postiže učinke.

Odbor je utvrdio da je to glavni razlog zašto je tim neposrednim adresatima (izvanrednim studentima) bila nepoznata čak i činjenica da se taj akt uopće donosi, a kamoli njegov sadržaj. S obzirom na specifičan pravni status svih studenata, a posebice izvanrednih studenata, ali i na činjenicu da izvanredni studenti specifično studiraju (gotovo uvijek uz rad), da sami sve vrijeme plaćaju studij te da su rjeđe prisutni na Fakultetu, riječ je o zamjetnom propustu Fakulteta. Taj propust jedan je od čimbenika snažna nezadovoljstva i negodovanja studenata te kategorije, ali i meritorne manjkavosti te odluke.

II. Učinak Odluke

Odbor je učinak Odluke u smislu broja studenata koje zahvaća, izradio na temelju javno dostupnih podataka, podataka resornoga ministarstva, vlastitih podataka, ali ponajviše na temelju aproksimativnih (postotnih) podataka koje je na upit Sveučilišta dostavio Fakultet. Pritom je ponajprije uzeo u obzir **trend koji proizlazi iz analiziranih podataka.**

U odgovoru Fakulteta naveden je čitav niz brojčanih pokazatelja koji su pomalo nejasni, ali ipak omogućuju približno određivanje razmjera učinka Odluke.

Tako se iznosi da je u akademskoj godini 2024./2025. na Fakultetu studiralo 4.826 studenata te da ih je zaključno s 30. rujnom 2025. diplomiralo 14,85 %, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 21,70 %. Iz tih brojki proizlazi da je u akademskoj godini 2024./2025. diplomiralo približno 716 studenata, što iznosi navedenih 14,85 %.

Kako je istaknuto da se broj diplomiranih studenata u odnosu na prethodnu akademsku godinu povećao 21,70 %, proizlazi da je u akademskoj godini 2023./2024. diplomiralo, ako je broj studenata bio istovjetan, njih 12,20 %. Ova razlika od 2,65 % značila bi da je, uz uvjet istog broja studenata, u akademskoj godini 2023./2024. diplomiralo njih 589.

Dakle, približno povećanje broja diplomiranih studenata u uspoređenim akademskim godinama iznosi 127, što je za svaku pohvalu.

S druge strane, u odgovoru se navodi da je broj studenata koji su izgubili pravo studija iznimno mali te da iznosi 3,38 %. Usporedbom podatka o značajnom unaprjeđenju uspješnosti studiranja argumentiranim postotnim povećanjem broja studenata koji su diplomirali od 2,65 %, vidljivo je da je postotni udio studenata koji su izgubili pravo studiranja, a okvalificiran u dopisu kao iznimno mali, u stvarnosti veći od postotnog udjela kojim se želi potvrditi i naglasiti pozitivan učinak Odluke.

Uz u dopisu navedeni egzaktni broj studenata u akademskoj godini 2024./2025. – njih 4.826, u dostavljenim materijalima je vidljivo (podatci iz Excelove tablice koja je bila prilog) da se Odlukom odredio krajnji rok završetka studija za 2.935 studenata.

Kako u dopisu nije jednoznačno određeno od kojeg broja studenata je njih 3,38 % izgubilo pravo dovršetka studija, u određivanju broja studenata za daljnje analize korišten je sveukupni broj studenata (4.826), kao i broj studenata na koje se odnosi Odluka (2.935).

Temeljem navedenoga, ako je 3,38 % studenata od sveukupnog broja upisanih (4.826) izgubilo pravo dovršetka studija, onda je do kraja prošle akademske godine pravo završetka studija izgubilo 163 studenata, a daljnjom analizom proizlazi da je njih 79 bilo na završnoj godini pojedinoga studijskoga programa.

U slučaju da je osnova za izračun 3,38 % bio broj studenata obuhvaćenih Odlukom (2.935), pravo dovršetka studija izgubilo je 99 studenata, od kojih je njih 48 bilo na završnoj godini pojedinoga studijskoga programa.

Navedene brojke, uz činjenicu vidljivu u Excelovoj tablici da je rok za dovršetak studija sa zaključno 30. rujna 2025. određen za 748 studenata, impliciraju da je trend neuspjeha završavanja studija u individualizirano određenom roku bio 21,80 % (u slučaju da se 3,38 % odnosilo na sve studente), odnosno 13,20 % (u slučaju da se 3,38 % odnosilo na studente obuhvaćene Odlukom).

Sa zadržavanjem ovoga trenda neuspjeha tijekom predstojećih akademskih godina, pravo završetka studija bi izgubilo približno 640 studenata, od kojih 310 na završnoj godini studijskoga programa u slučaju da je osnova za izračun 3,38 % bila broj svih upisanih studenata, odnosno 387 studenata od kojih 188 na završnoj godini studija ako je osnova za izračun 3,38 % bio broj studenata obuhvaćenih Odlukom. U svakom slučaju broj studenata koji ne bi uspjeli dovršiti studij u određenom im roku mjeri se u stotinama, kao i broj njih koji bi to pravo izgubili na završnoj godini studijskoga programa.

Prema iskazu prodekanice Fakulteta na sjednici Odbora za statutarna pitanja, točan broj studenata koji su izgubili pravo dovršetka studija do 30. rujna 2025. je 143, što implicira da bi uz navedene trendove brojke bile bliže prvim navedenima te bi cjelovita primjena Odluke tijekom predstojećih akademskih godina rezultirala gubitkom prava dovršetka studija za više od 500 studenata, od kojih bi gotovo polovici to pravo bilo uskraćeno na završnoj godini studijskoga programa.

Radi preglednosti, svi navedeni podatci i analiza učinka Odluke prikazani su i tablično.

Tablica 1. Podatci iz dopisa i dostavljenih materijala

Pokazatelj	Postotak	Broj studenata
Broj studenata ak. god. 2024./2025.	100,00 %	4.826
Broj diplomiranih u ak. god. 2024./2025.	14,85 %	716
Povećanje broja diplomiranih u odnosu na prethodnu godinu	21,70 %	127*
Broj diplomiranih u ak. god. 2023./2024.	12,20 %	589*
Povećanje broja diplomiranih studenata	2,65 %	127*
Izgubilo pravo završetka studija	3,38 %**	?
Izgubilo pravo završetka studija na završnoj godini	1,64 %**	?
Broj studenata na koje se Odluka odnosi	60,80 %	2.935***

* uz pretpostavku da je broj studenata u ak. god. 2023./2024. bio istovjetan kao i 2024./2025. (4.826)

** nije navedeno je li se 3,38 % odnosi na sveukupni broj studenata ili samo na one na koje se odnosi Odluka, pa je daljnji izračun načinjen na različitim bazama

*** podatak iz Excelove tablice

Tablice 2. a, b i c: Učinak Odluke – baza za izračun postotka studenata (3,38 %) koji su izgubili pravo dovršetka studija je 4.826 – svi studenti

Broj studenata ak. god. 2024./2025.	Postotak studenata koji nisu uspjeli dovršiti studijski program u individualno određenom roku	Broj studenata koji nisu uspjeli dovršiti studijski program u individualno određenom roku	Broj studenata koji su izgubili pravo dovršetka studijskoga programa u individualno određenom roku na završnoj godini (1,64 %)
4826	3,38 %	163	79

Broj studenata koji su na temelju Odluke morali diplomirati do 30. 9. 2025.	Broj studenata koji nisu uspjeli dovršiti studijski program u individualno određenom roku	Postotak studenata koji nisu uspjeli dovršiti studijski program u individualno određenom roku
748*	163	21,80 %

* podatak iz Excelove tablice

Broj studenata na koje se odnosi Odluka	Trend neuspjeha u dovršetku studijskoga programa u individualno određenom roku	Broj studenata koji će prema iskazanom trendu izgubiti pravo dovršetka studijskoga programa u individualno određenom roku	Broj studenata koji će izgubiti pravo dovršetka studijskoga programa u individualno određenom roku na završnoj godini (1,64 %)
2.935*	21,80 %	640	310

* podatak iz Excelove tablice

Tablica 3. a, b i c: Učinak Odluke – baza za izračun postotka studenata (3,38 %) koji su izgubili pravo dovršetka studija je 2935 (studenti na koje se odnosi Odluka)

Broj studenata ak. god. 2024./2025.	Postotak studenata koji nisu uspjeli dovršiti studijski program u individualno određenom roku	Broj studenata koji nisu uspjeli dovršiti studijski program u individualno određenom roku	Broj studenata koji su izgubili pravo dovršetka studijskoga programa u individualno određenom roku na završnoj godini (1,64 %)
2.935	3,38 %	99	48

Broj studenata koji su na temelju Odluke morali diplomirati do 30. 9. 2025.	Broj studenata koji nisu uspjeli dovršiti studijski program u individualno određenom roku	Postotak studenata koji nisu uspjeli dovršiti studijski program u individualno određenom roku
748*	99	13,20 %

* podatak iz Excelove tablice

Broj studenata na koje se odnosi Odluka	Trend neuspjeha u dovršetku studijskoga programa u individualno određenom roku	Broj studenata koji će prema iskazanom trendu izgubiti pravo dovršetka studijskoga programa u individualno određenom roku	Broj studenata koji će izgubiti pravo dovršetka studijskoga programa u individualno određenom roku na završnoj godini (1,64 %)
2.935	13,20 %	387	188

* podatak iz Excelove tablice

Studenti koje je Odbor saslušao u ovoj stvari, međutim, navode da je broj studenata koji je neposredno zahvaćen negativnim učincima Odluke mnogo veći od navedenih brojčanih pokazatelja. Prema njihovim tvrdnjama, koje je Odbor procijenio životnima i održivima, u tim podacima nisu zastupljeni oni studenti koji su, uvidjevši da neće moći ispuniti studentske obveze u rokovima određenima Odlukom, napustili studij prestavši uopće studirati ili se prebacili na druge fakultete.

Ove brojčane vrijednosti (koje jesu aproksimativne s mogućnošću manjih odstupanja, ali pouzdano odražavaju trend), na koje treba pridodati nezastupljenu skupinu izvanrednih studenata na koje upozoravaju sami studenti, ne mogu se zanemariti. Riječ je o studentima koji plaćaju studij i nisu javni trošak, koji su stariji studenti, većinom zaposleni, koji imaju zasnovane obitelji, a među njima su (s obzirom na velik broj pritužaba koje je zaprimilo Sveučilište) osobe s narušenim zdravstvenim stanjem, majke s djecom, majke s djecom s teškoćama u razvoju, trudnice itd.

III. Pravna održivost Odluke

Odluka je izvan svake sumnje podzakonski akt. Podzakonski akt ne smije imati povratno (retroaktivno) djelovanje ni u kojem svojem dijelu te ni na koji, pa ni na najmanji način. U njoj stoga ne smije biti ni prave ni neprave (kvazi) retroaktivnosti. Odluka dakle smije djelovati samo *pro futuro*.

Odluka je donesena 5. srpnja 2023.

Jedini mjerodavan zakonski režim za njezino donošenje je *Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti* (Narodne novine, br. 119/22; dalje ZVOZD), koji je na snazi od 22. listopada 2022.

Odluka kao pravni temelj donošenja, ali i za uređenje koje iznosi u normativnom dijelu u preambuli navodi članak 77. stavak 6. ZVOZD-a, koji glasi: *Student je obavezan završiti studij najkasnije u roku koji je dvostruko dulji od trajanja studija*. S polazištem u toj zakonskoj odredbi i izričitim pozivanjem na nju, Fakultet utječe na prava izvanrednih studenata koji su se na studij upisali prije 22. listopada 2022., kada je na snagu stupio ZVOZD, što je pravno neodrživo.

Članak 77. stavak 6. ZVOZD-a nije prijelazna odredba i nema povratno (retroaktivno) djelovanje. Ta odredba primjenjuje se *pro futuro*, njezini su adresati studenti koji će se prvi put upisati na studij u akademskoj godini 2023./2024., odnosno oni studenti čija će prva studijska godina započeti 1. listopada 2023., dakle s prvom novom akademskom godinom nakon stupanja ZVOZD-a na snagu.

U prijelaznim odredbama ZVOZD-a nije ništa uređeno glede izvanrednih studenata, što znači da se na studente koji su se upisali na studij prije 22. listopada 2022. (kada je ZVOZD stupio na snagu) primjenjuju rokovi studiranja i svi uvjeti studiranja koji su važili na dan upisa na studij. ZVOZD u to ni na koji način ne zadire, a da je zakonodavac to htio (a mogao je), to bi bilo učinjeno izrijekom u prijelaznoj zakonskoj odredbi, što kod ZVOZD-a nije slučaj. Prema tome, ne postoji ni najmanja naznaka da se ZVOZD-om ikako htjelo zadirati u rokove studiranja, odnosno u rokove za dovršetak studija studenata koji su se upisali na studij prije 22. listopada 2022.

U prijelaznim odredbama ZVOZD-a ne nalazi se zakonsko ovlaštenje da bilo koji fakultet smije donijeti odluku poput ove Odluke. Odluka Fakulteta stoga je izravno protivna ZVOZD-u.

Odbor na poseban način ističe da se na Odluku Fakulteta ne primjenjuje *Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju* (Narodne novine, br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 63/11, 94/13, 139/13 101/14, 60/15, 131/17, 96/18; dalje ZZDVO), jer taj zakon od 22. listopada 2022. nije

na snazi, pa se ni Odluka donesena 2023. godine nikako ne može dovoditi s njime u vezu. Tim zakonom uistinu je bilo propisano da studente koji su bili upisani na dodiplomski i poslijediplomski magistarski ili doktorski studij prije ustrojavanja prijediplomskih ili poslijediplomskih studija u skladu s odredbama ZZDVO-a, imaju pravo dovršiti studij prema nastavnom programu i uvjetima koji su važili prilikom upisa u prvu godinu studija. Iz ZZDVO-a je nadalje proizlazilo da visoko učilište može ograničiti trajanje prava na završetak studija za navedene studente određeni broj godina, ali ne na manji broj godina od onoga koliko je studentu ostalo do završetka studija prema programu prema kojemu je započeo studij, uvećan za dvije godine. Taj je zakon davao ovlaštenje fakultetima na ograničavanje trajanja prava na završetak studija pod određenim zakonom predviđenim pretpostavkama, međutim, Fakultet u vrijeme njegova važenja nije iskoristio tu mogućnost, premda je tada to mogao učiniti. ZVOZD tu mogućnost ne poznaje, odredba članka 77. stavka 6. ZVOZD-a nema veze s time niti ZVOZD, uostalom, igdje poznaje takvo ovlaštenje za Fakultet, a za donošenje Odluke jedino je mjerodavan ZVOZD.

IV. Stajališta resornoga ministarstva

Student bilo koje kategorije mora moći završiti studij u rokovima i prema pretpostavkama koje su postojale u trenutku upisa na studij, što uostalom potvrđuju višestruka i dosljedno sročena stajališta ministarstva mjerodavnoga za poslove visokog obrazovanja koja je Odbor proučio (potpisuje ih državni tajnik ili ravnateljica Uprave za visoko obrazovanje). Stajališta se nalaze u prilogu ovoga Očitovanja.

Sva stajališta potvrđuju da je mijenjanje rokova i pretpostavaka studiranja bilo kakvim aktom, osim zakonskim pravilom, neodrživo.

V. Rokovi za dovršetak studija kao zakonska materija

Iz članka 77. stavka 6. ZVOZD-a, ali i iz ranijih zakonskih režima, razvidno je da je pitanje rokova studiranja, odnosno rokova za dovršetak studija zakonska materija. Ona se kao jedno od temeljnih prava i obveza studenata mora uređivati zakonskim pravilom ili, iznimno, zakonsko pravilo može izrijeком tu ovlast delegirati.

Rokovi studiranja, odnosno rokovi za dovršetak studija mogu se mijenjati (pa i skraćivati), ali samo zakonskim pravilom (jer su takvim pravilom propisani), pa čak i takvim pojedinim pravilom koje bi bilo kvaziretroaktivno, no takvo pravilo glede studenata koji su predmet ovoga razmatranja u ZVOZD-u izvan svake sumnje ne postoji.

Fakultet je pogrešno shvatio i primijenio pravno pravilo članka 77. stavka 6. ZVOZD-a kao prijelazno pravilo i kao takvo koje može djelovati retroaktivno. Stoga je Odluka Fakulteta, osim što je protivna ZVOZD-u, ujedno podzakonski akt koji ima temeljito povratno (retroaktivno) djelovanje.

VI. Neutvrđenost roka za dovršetak studija za izvanredne studente

Činjenica jest da za izvanredne studente rokovi za dovršetak studija nikada nisu bili zakonom utvrđeni. Riječ je o regulativi koja je izvan svake sumnje nepovoljna. Nikomu, ali baš nikomu u društvu nije u

interesu da studenti studiraju dugo ili izrazito dugo, odnosno da postoje tzv. vječni studenti. No to ni na koji način ne utječe na ovu pravnu stvar.

Činjenica je također da i izvanrednim studentima, kojima nikada nije bio utvrđen krajnji rok za dovršetak studija, može biti određen rok za dovršetak studija. **Vječna prava jednostavno ne postoje, ali – nota bene – taj rok mora biti izrijekom i precizno propisan zakonom (!), i to prijelaznom zakonskom odredbom (!).** Fakultet, ali ni bilo koje sveučilište ili njegova sastavnica, ne smiju svojim općim aktima (koji su svi podzakonske naravi) jednostrano i bez uporišta u zakonskom prijelaznom režimu provoditi ta skraćivanja, jer se time snažno i temeljito obezvrjeđuju stečena prava tih studenata, ali i njihova legitimna očekivanja koja imaju polazište ponajprije u tome da zakonski režim ne propisuje ograničenje roka studiranja.

Predbacivati izvanrednim studentima u ovoj situaciji manjkavost regulative nije održivo niti to može poslužiti kao pravni argument. Riječ je o dubokom problemu, koji je možda najbolje vidljiv baš na Fakultetu, ali koji jedini može riješiti zakonodavac odgovarajućom zakonodavnom intervencijom u režim kojim se uređuje područje visokoga obrazovanja.

VII. Presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske broj: Usoz-82/2012-6 od 27. rujna 2013. (Narodne novine, br. 126/13)

Navedenom odlukom Visoki upravni sud Republike Hrvatske (dalje: VUS) ukinuo je 2013. godine odredbu članka 100. stavka 2. Statuta Pravnog fakulteta, donesenoga na sjednici Fakultetskoga vijeća Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 20. lipnja 2005., i članak 2. Odluke o izmjeni i dopuni Statuta Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, donesene na sjednici vijeća Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održanoj 30. svibnja 2007. Odluka se nalazi u prilogu ovoga Očitovanja.

Razlozi ukidanja odredaba Statuta Pravnog fakulteta u bitnom su jednaki razlozima zbog kojih ovaj Odbor tvrdi da je Odluka Fakulteta pravno neodrživa. U bitnomu, statutarnim odredbama Fakultet je skratio ZZDVO-om utvrđene rokove za dovršetak studija izvan okvira onoga što je njime bilo propisano.

Ta je Odluka *per analogiam* važna i za ovu pravnu stvar jer pokazuje da je pitanje određivanja rokova za dovršetak studija zakonska materija, da Fakultet smije činiti samo ono za što ima zakonsko ovlaštenje i što je izrijekom tako zakonom propisano.

Za izvanredne studente nikada nije zakonom propisan rok za dovršetak studija, a kako je riječ o zakonskoj materiji, to može biti postignuto ili *ex lege* određivanjem toga roka u prijelaznim zakonskim režimima (što u ZVOZD-u nije slučaj) ili davanjem zakonskog ovlaštenja Fakultetu da to sâm učini (što u ZVOZD-u također nije slučaj).

VIII. Odgovor rektora prof. dr. sc. Stjepana Lakušića na upit o postupanju suprotno važećim sveučilišnim aktima od 7. listopada 2024.

Prodekanica Fakulteta se na sjednici Odbora više puta pozvala na *Odgovor rektora prof. dr. sc. Stjepana Lakušića na upit o postupanju suprotno važećim sveučilišnim aktima od 7. listopada 2024.* (dalje: Odgovor) kao potvrdu zakonitosti Odluke, pa time i dokazom koji isključuje osnovanost bilo

kakvih prigovora, istaknuvši ujedno da će Fakultet taj Odgovor koristiti kao dokazno sredstvo u sadašnjim i budućim relevantnim sudskim postupcima.

Analizom ostaje nejasno zašto se Fakultet poziva na Odgovor, jer iznesene tvrdnje naočigled pobijaju argumentaciju Fakulteta. Odgovorom se uvodno ustvrđuje da:

1. Prema članku 62. Pravilnika o studiranju Sveučilišta u Zagrebu, koji je stupio na snagu 1. listopada 2024., **studenti upisani na sveučilišne i stručne prijediplomske i diplomske te sveučilišne integrirane studije prije 1. listopada ak. god. 2023./2024.** (tj. zaključno do ak. god. 2022./2023.) **imaju pravo završiti studij u skladu s propisima koji su vrijedili u vrijeme upisa na studij** [masnim slovima naglasio Odbor].
2. Kao iznimka, predviđa se mogućnost primjene odredaba novoga Pravilnika, i to samo ako su nove odredbe za studenta povoljnije.
3. **Svi fakulteti i umjetničke akademije, pa tako i Pravni fakultet, rektorovim su dopisom od 12. rujna 2023. izrijekom upozoreni o primjeni novih pravila studiranja** [masnim slovima naglasio Odbor].

Odgovor potom navodi, i to posebno Odbor naglašava, ističući relevantne dijelove teksta:

4. Upozorava se da, za razliku od dvostrukog trajanja studija za sve kategorije studenata koje je uveo novi Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (koji je na snazi od 22. listopada 2022.), **raniji zakonski okvir davao je mogućnost sastavnicama da samostalno statutom ili drugim općim aktom utvrde rok za završetak studija** [masnim slovima naglasio Odbor].
5. Odredba o dvostrukom roku studija odnosi se na sve studente u redovitom statusu, neovisno kada su se upisali na studij, **a na izvanredne studente samo ako su upisali prvu godinu nakon stupanja na snagu novoga Zakona, tj. u ak. God. 2023./2024.** [masnim slovima naglasio Odbor].
6. Za studente u izvanrednom statusu koji su se na studij upisali zaključno do ak. god. 2022./2023., sastavnica je mogla svojim općim aktom utvrditi drugačiji rok za završetak studija **u skladu s propisima koji su vrijedili u trenutku upisa u studij** [masnim slovima naglasio Odbor].

Zaključno, utvrđuje se da:

7. **Pravni fakultet nije ograničio studentima vrijeme studiranje, omogućivši time studentima dulje studiranje od onoga što je bilo moguće odrediti na temelju ranije važećih propisa** [masnim slovima naglasio Odbor]. Izneseni zaključak je nesporno točan prije nego što je Fakultet Odlukom ograničio trajanje studija izvanrednim studentima te u tom smislu nisu utvrđene nepravilnosti. Nakon stupanja na snagu Odluke, zaključak prestaje biti pravno održiv, tim više što ovakav zaključak nije moguće izvesti iz svih prethodno navedenih točaka (kao argumenata), a koje su sastavni dio istog Odgovora.

Proizlazi da je Pravni fakultet prema propisima koji su važili do 22. listopada 2022., izvan svake sumnje imao mogućnost ograničiti duljinu studija, no tu mogućnost nije iskoristio prije stupanja na snagu ZVOZD-a. Još preciznije, Pravni fakultet nije ograničio duljinu studija, čime je svojim (izvanrednim) studentima omogućio neograničeno trajanje studija (što je uostalom i prethodno bila višedesetljetna praksa Pravnoga fakulteta).

O promjeni pravila studiranja zbog stupanja na snagu ZVOZD-a sve sastavnice Sveučilišta, pa tako i Pravni fakultet, dodatno su upozoreni rektorovim dopisom još 12. rujna 2023., a na temelju kojega je Pravni fakultet (i svaka druga sastavnica Sveučilišta) trebao otkloniti sve neusklađenosti i potencijalne nepravilnosti glede pravila studiranja, vodeći se novim zakonskim režimom – ZVOZD-om.

Prema članku 52. Pravilnika o studiju i studiranju na integriranom i prijediplomskim i diplomskim studijima Pravnog fakulteta iz 2019., razvidno je da se odredba o dvostrukom trajanju studija odnosila samo na studente u redovitom statusu. **Nesporno je da Pravni fakultet za izvanredne studente koji su se na studij upisali zaključno do ak. god. 2022./2023. ograničava trajanje studija prvi put tek svojom Odlukom od 5. srpnja 2023., tj. približno osam mjeseci nakon stupanja na snagu ZVOZD-a.**

Istovjetna se odredba potom unosi u ranije važeći Pravilnik o studijima i studiranju na integriranom, prijediplomskim i diplomskim studijima Pravnog fakulteta, i to u Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o studiju od 20. rujna 2023., i u novi Pravilnik o studijima i studiranju, koji je donesen u srpnju 2024. Dakle, ranijim propisima Pravni fakultet nije utvrdio rok za završetak studija za izvanredne studente, iz čega proizlazi da svi studenti upisani u razdoblju prije donošenja odluke iz 2023. nemaju određen rok za završetak studija.

Odredba iz ranije važećega Pravilnika o studiranju Sveučilišta iz 2008. kojom se propisuje da studentu prestaje status ako ne ostvari 35 ECTS bodova u dvjema uzastopnim akademskim godinama, nije izravno vezana za rok za završetak studija, nego se odnosi na kontinuirano napredovanje studenta tijekom studija. Hipotetski, student može položiti 35 ECTS-a svake dvije godine odnosno 17,5 ECTS-a godišnje, što pak može trajati desetljećima ako ne postoji drugi propisani ograničavajući rok. Navedeno se pravilo stoga ne može uzeti u obzir za određivanje krajnjeg roka završetka studija.

ZVOZD u svojim odredbama ne predviđa mogućnost navedenog ograničavanja trajanja studija za studente koji su se na studij upisali prije njegova stupanja na snagu. Nadalje, ZZDVO i sveučilišni propisi koji su takvu mogućnost predviđali, već trenutkom stupanja na snagu ZVOZD-a više nisu imali pravni učinak, pa onda svakako nisu bili na snazi ni osam mjeseci kasnije, u trenutku donošenja navedene Odluke Pravnog fakulteta.

Zaključno, jedino logično, no pravno neutemeljeno, objašnjenje jest da Pravni fakultet svoju Odluku predlaže i usvaja vodeći se pravima koja izviru iz propisa koji u trenutku usvajanja Odluke nisu više bili na snazi.

IX. Stajališta Odbora i prijedlozi rektoru

- **Stajalište je Odbora da je Odluka protivna ZVOZD-u, da je retroaktivna, da temeljito zadire u stečena prava relevantne skupine studenata te da cjelovito obezvrjeđuje njihova legitimna očekivanja glede dovršetka studija s obzirom na precizne i jasne zakonske režime.**
- **Stajalište je Odbora da je Odluka očigledna pogreška Fakulteta, koji je propustio u zakonskom režimu uređenja visokog obrazovanja prije 22. listopada 2022. (kada je to bilo moguće, dakle prije stupanja na snagu ZVOZD-a), na temelju izričitoga zakonskog ovlaštenja donijeti odluku ovakva sadržaja. To je pokušao učiniti sada u režimu ZVOZD-a, koji pak takvo zakonsko ovlaštenje više ne predviđa.**

- Ova je Odluka već postigla niz negativnih posljedica koje se ogledaju u gubitku prava studiranja 143 studenta (prema navodima saslušane prodekanice), od kojih je otprilike polovica na završnoj godini studija, a tom broju treba pribrojiti i sve studente koji su zbog te Odluke odustali od studiranja na Fakultetu prebacivši se na druge fakultete. Ova Odluka prouzročit će daljnje učinke koji su nepovoljni i u osobnom smislu brojčano zamjetni, kako je izneseno u dijelu II. ovoga Očitovanja.
- Odbor predlaže rektoru da se u najkraćem vremenu i bez odgode pokuša pronaći rješenje s Fakultetom koje bi išlo u smjeru stavljanja te Odluke izvan snage s učinkom *ex tunc*.
- Odbor najsnažnije predlaže i upućuje da rektor i Fakultet glede ovoga konkretnoga pitanja daju inicijativu zakonodavcu, posredstvom resornoga ministarstva, da se rok za dovršetak studiranja tih kategorija studenata odredi prijelaznom odredbom zakonskoga općeg akta kojim se uređuje visoko obrazovanje, pa da se tako ta stvar riješi izvan svake sumnje i na jedinoj pravilnoj razini – onoj zakonskoj.
- Odbor predlaže rektoru da, ako tijekom prosinca 2025. ne pronađe rješenje s Fakultetom, posegne za ovlastima iz članka 22. stavka 1. ZVOZD-a i prepusti ovu stvar na autoritativno odlučivanje VUS-u te da zatim Fakultet postupi prema odluci toga suda.
- Odbor je stajališta da analogijom, s obzirom na institut privremene mjere, bez odgode treba obustaviti primjenu ove Odluke jer se time sprječava nepopravljiva šteta za studente koji bi odustali od studija ili izgubili pravo studiranja, a za slučaj da ona bude proglašena pravno neodrživom. Obustavom od primjene ne postiže se ništa negativno, čuvaju se prava studenata za slučaj povoljne sudske odluke, a u suprotnom – kada bi Odluka nakon sudske kontrole ostala na snazi – baš nitko u ovoj situaciji neće biti zakinut ili oštećen.
- Naposljetku, radi zaštite stečenih prava studenata, legitimnih očekivanja, radi interesa pravne sigurnosti i vladavine prava, Odbor naglašava da student bilo koje kategorije mora moći završiti studij u rokovima i prema pretpostavkama koje su postojale u trenutku upisa na studij. Naknadne iznimke od toga, pa i ograničenja, mogu postojati, ali moraju biti izrijeком utvrđene zakonom i adresirane baš na njih prijelaznom zakonskom odredbom.

prof. dr. sc. Ivan Milotić

predsjednik Odbora za statutarna pitanja

Prilozi:

1. Stajališta resornoga ministarstva
2. Presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske broj: Usoz-82/2012-6 od 27. rujna 2013. (*Narodne novine*, br. 126/13)

Dostaviti:

- rektoru Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepanu Lakušiću